

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Elofizetési árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona.
 Egész évre . . . . . 12 „
 Vidéken: Negyedévre . . . . . 5 „
 Egész évre . . . . . 20 „

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó-laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszsám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 27.

A nemzetiségek új nemzedéke.

— szeptember 5.

A nemzetiségek fészkelődése hazánkban igazán megdöbbentő.

Éppen tegnap fejtegettük ezen a helyen, hogy a nemzetiségek egyre kövel dobálnak minket, holott mi magyarok önzetlenül s nagybőségesen kenyérrel látjuk el őket.

Hogy a nemzetiségi izgatás anynyira elfajult, valóban aggasztó jelenség. Az első tanulság ebből az, hogy a nemzetnek, az államnak védekezni kell ez ellen a szennyes áramlat ellen, még pedig sürgősen, erélyesen, teljes hatalommal.

A sürgősség tegnap óta megnövekedett.

A zágrábi zendülés tünetei megtorlásra intették a kormányt a multtal és jelennel szemben. Az az esemény azonban, mely a nemzetközi diák kongresszus elmaradásának okai körül forog, a jövőre nézve is gyors intézkedéseket tesz elsőrendű kötelességünké.

Mert bebizonyult, amit különben csak a vak nem látott, hogy a nemzetiségi fondorlatok gyilkos mérge

már a legujabb nemzedéket is megmetelyezte.

A diákság, tehát a nemzetiségek új nemzedéke, gonoszabb a most szereplő fanatikusoknál. Ezek a mai hősök legnagyobb részben szájhősök, akik talán nem is egészen rajongásból, meggyőződésből szitják a nemzetiségi gyűlölködést, hanem inkább azért, mert ez a szerep nekik nagy tekintélyt és pompás és bőséges kenyeret ad.

A fiatalság azonban, mely ezeknek a bűnös kufároknak a neveltje, már felbőszített fenevad, mely józanság, belátás, méltányosság, ok és értelem nélkül rohan neki mindennek ami magyar.

De hát ugyan nem lehetett-e ezt előre látni s mint természetes folyományt megjósolni?

Hiszen világos volt, mint a nap, hogy ezek a sihederek, akik mértéktelenül gonosz tanítók kezébe kerültek, éppen oly mértéktelenül gonosz tanítványok lesznek.

Lám milyen határtalan merész merényletre készültek most is ellenünk a nemzetközi diák kongresszus alkalmából, éppen akkor, mi-

dőn a világ ifjúságot vendégül kívánta látni a magyar.

Főlöszleges a dolog szépitgetése. Az egészen háttérbe szorul, vajjon igaz-e, hogy a bolgár fejedelem, a török császár vagy a német császár ellen akartak tüntetni nálunk az éretlen tacsók. A főkérdés az, egyuttal a főbenjáró vétek, a hazaárulás bűnével egy — hogy ezek a nyomorult férgek a magyar nemzet állami egysége, közjoga, alkotmánya ellen törtek és erre éppen azt az időt választották ki, midőn meg akartuk őket vendégnelni.

Az oláh nemzetiségű gyerekek csatlakozni akartak a romániai csoporthoz, a magyarországi tót csemeték a csehországiakhoz. És így tovább. Valóságos lázadás Magyarország ellen. És ezt nyíltan akarták cselekedni az ország fővárosában, a világból összesereglett ifjúság előtt, mint hazug vádaskodók, műsebek Lázárjai, jajgató álkoldusok.

Valóban felforr az ember vére s lázongani kezd. Különösen, ha meggondoljuk, hogy ezekből a szívük mélyéig romlott magyarfaló sihederekből nemsokára nemzetiségi

REMÉNY.

Irtá: Schüller, fordította: Dóczy Lajos.

Az emberek untatan emlegetik
 A jobb napok hajnali fényét;
 Aranyos nagy célhoz a végtelenig
 Kötik életök ősi reményét.
 A föld avul, ifjul, mint fán a levél,
 De jobbat az ember örökre remél.

A létbe vezérli a tünde remény,
 Játékiban érzi a gyermek,
 Biztatja a férfit, mint esteli fény
 S nem hal meg, holtat ha temetnek.
 Mert sirba ha száll kimerülten a vén,
 A síron a fejfa írása — Remény.

Nem pusztá rajongás, nem hit, babonás,
 Nem a beteg agy sugallata;
 Szív mélyiből hat fel a biztatás,
 Hogy jobbra vagyunk mi hivatva.
 S mit az emberi szív, a reményteli, sug,
 Az mennyei szózat, az sohse hazug.

Régi virágok.

A Szabadság számára írta: Erdélyi Gyula.

Fehérre meszelt szép falusi kolna zöld redőnyös ablakokkal, elől egy kis rácsos kert virágosnak; hátul a gyümölcsös: ez az én ideálom.

Akár nyárfa, akár akác, akár diófa, de legyen terebélyes, lombos; ennek tövében kőasztal, körülötte fatörzsek. Meg van minden fának a maga költészete: egyik derült, vidám, a másik komolyabb hangulatot kelt. Van amely vigasztal, amelyik megnyugvást nyújt. Bennem minden fa más-más érzelmet ébreszt; azért én így házak körül többféle fajt szeretek, hogy kedélyem meg tudjon nyugodni és ha kell, változni.

Ki tudná megmagyarázni a fáknak ezt a rejtélyes hatását, ezt a delejét, a mi őket nemesebbé teszi az embernél.

Olyan vegyes fák előtt azután egy kis kert négy-öt kerek virágággal, az ut szegélyezve téli zölddel, szegfűvel, rezedával. Megvallom őszintén, a szőnyegvirágokat épen úgy nem szeretem, mint egyéb estetikns gyomokat.

Ma már annyiféle ismeretlen virág

lett közönséges, hogy becsületes, egyszerűbb virágnyelvet már használni sem lehet. Ma a virágok többé, éppugy mint az emberek, nem a régié. Mintha a régi emberiség eltűnt volna és valami sajátos csere-csoda által újabb faj gom-bóznék ki.

Diszemberek, diszfák, diszcserejék, diszirók, diszvirágok; csak már közönséges ember nincsen. Ami a tropikus mo-csarakban burján, az nálunk disznövény; drága pénzen honosítjuk. Nincs virága, nincs illata, csak a levelei szabályosak és technikusak.

Ece irodalom!

Micsoda népdalokat énekelnek majd ezekről a virágokról? Majd eltalálják, felfedezik az ismeretlen moesár-poéták. Ekcs parkok váltották fel a kis-kertemet, amiről magyar költők és magyar emberek dalolnak.

Ha őszanyáink közül felébredne, valamelyik, elbámulna rajta, hogy mivé lett a kert. Divatos felfutó szoritotta ki az ábrándos hajnalkát, a kapaszkodó komlót. Hol van az ő sárga violája, dupla szekfűje, zsályája, izsópja, rozma-ringja, szarkalábja, kömörkéje és más-más sok régi virág, amire szivesen röpül

ujságírók lesznek, akik tele kürtölik ellenünk a világot hazug rágal-makkal és magyar állami tisztviselők lesznek, akik magyar hivatalban, magyar kenyéren itthon marnak meg bennünket.

Nem lehet nem szabad ezt kö-zömbösen néznünk.

Ne áltassuk magunkat azzal a jó reménnyel, hogy az új nemzedék józan többsége nem ilyen. Szó-sincs róla. Ha már oly erőseknek érzik magukat ezek a kevesen, hogy ünnepi alkalommal saját otthonunk-ban mernek arcunkba ütni öklükkel, akkor azt kell hinnünk, hogy a nemzetiségek új nemzedéke teljesen inffiálva van.

Ez ellen pedig az államnak a nemzet érdekében haladéktalanul meg kell tennie a szigorú óvó in-tézkedéseket.

— szeptember 5.

— **Az 1901. évi póthitelek.** A m. kir. állami számvevőszék ma terjesztette be a képviselőháznak az 1901. évi póthite-lekről s illetve tulkiadásokról szóló in-dokolásokat. Az indoklás felsorolja, hogy a legtöbb miniszteriumban szükséges és a legutóbbi új törvények életbelépte-téséből keletkeztek a tulkiadások, más-résről a szükségletekhez képest kellett emelni a törvényhatóságok dotációját. Az indoklást *Apponyi* Albert gróf képvi-selőházi elnök a második ülészak első napján terjeszti a képviselőház elé.

— **A jövő háboruja.** *Schmidt* Rezső vezérkari százados. A jövő háboruja ci-

men a fővárosi tisztikaszinóban előadást tartott. Az igen érdekes előadás kivonata a következő: Ez utolsó három évtizeden át a hadügyben történt változások a háborút új alakban fogják feltüntetni. Míg eddig a hadakozók egyik részéről sem alkalmaztak 500.000-nél több embert egyidejűleg, addig a jövőben 1 és fél millió harcos fog haragra kelni. Ez a nagy szám természetesen a mérvadó kö-röket gondolkodóba ejtette, vajjon lehet-séges lesz-e így nagy tömeget vezetni, mozgatni, élelmezni és haragra összpont-sítani. A hadügy előhaladása egyáltalán s főleg a technika vívmányai, a hadi-távíró, az ideiglenes tábori vasutak, a fékezett léggömbök, élelmezési konzervek stb. a nagy hadseregek alkalmazásának ellenálló nehézségeket legyőzést lehetővé fogják tenni. Egy jövő háborúban, a melyben az összes államok hadserege egyforma elv szerint kiképezve és föl-szerelve fog szembeszállni — inkább, mint eddig — a számszerinti erő esik latba. A hármasszövetség hatalmaira tehát az a fontos kötelesség hárulik, hogy a tulsúlyt, a melylyel Francia- és Oroszország rendelkeznek — a mi ma-gánál a hadmiveleti seregeknél közel 300.000 embert tesz ki — legalább né-mileg mentül előbb egyenlitse ki.

Magyar zászló Amerikában.

Az amerikai magyarok zászlóünnepé.

Külön kábeltudósítás.

New-York, szeptember 3. A küldött-ség, a mely Amerikában élő honfitársaink számára elhozta a nemzeti zászlót, szom-baton, augusztus 30-án érkezett ide. A küldöttséget a Statenon németföldi gő-zös hozta át az oceanon. Amerikából eleje ment egy magyar és amerikai zászlókkal

feldisított külön gőzös a magyar klónia előkelő tagjaival. A küldöttséget partra-szálláskor nagy lelkesedéssel fogadták honfitársaink és óriási tömegben kísérték szállására.

Az ünnepségek első napja, vasárnap, a kegyelet napja volt. *Zseny* József, a küldöttség vezetője kiment a köztársaság halhatatlan hőroszának, *Grant* Ulisszesz tábornoknak és köztársasági elnöknek, az amerikai függetlenségi háború hősenek a sírjához és magyar és amerikai színű sza-lagokkal diszitett koszorút tett le a hő-siremlékére. A másnapra kitűzött zászló-szentelésre elő volt készítve a közhan-gulat.

De az ünnep lefolyása meghaladta a legvérmesebb várakozásokat is. A me-net a magyar negyedből indult ki, a hol minden egyes ház fel volt lobogózva. A felvonulásban résztvett tizenötezer ma-gyar, köztük sokan, a kik több mint ezer mértföldnyi távolságról jöttek el az ün-nepre. A magyarsághoz sok amerikai polgár esatlakozott, úgy hogy összesen kétszázezernél több ember vett részt a menetben. Ez az óriási sokaság körül-belől két óra járásnyi utat foglalt el. Ha-talmas, impozáns felvonulás volt. Kivo-nult 150 magyar egyesület zászlókkal, lobogókkal. A zenekarok magyar és amerikai indulókat játszottak. A menet élén száz főnyi bandérium haladt, fele *disz-magyarban*, fele *csikós öltözetben*. Aztán 300 fogat következett, a melyekben a hölgyek foglaltak helyet.

Festői kép volt, Egy new-yorki lap tudósításában mozgó szívárványnak ne-vezte a menetet.

A menet közepén ünnepies lépésben haladt a négyesfogat, a melyen a kül-döttség tagjai ültek a nemzeti zászlóval. Az utcákat, a melyeken a magyarok felvonultak, óriási néptömeg szállta meg. A cheer és hurrákiáltásnak se vége se hossza. A nemzeti egyesületek felvonu-lása New-York utcáin nem ritkaság. De általában beszélik, hogy a magyarság felvonulása egyike volt a legimpozánsabb ünnepségeknek, a melyeket New-York valaha látott.

A Grand Central Palaco Hotelben, a hol a zászlóátadás történt, a menet meg-érkezésekor az összes zenekarok rázen-dítettek a Himnuszra, a melyet a jelen-lenlétűk állva és hajadon fővel hallgat-tak végig.

A megnyitó beszédet *Gerster* Árpád, a fogadó bizottság elnöke mondotta. Azután *Zseny* József beszélt. Nagy lendülettel szölt a magyar zászló jelentősé-géről, intette az amerikai magyarokat, hogy mindig gondoljanak távol hazá-jukra, aminthogy a haza sem fog róluk megfeledkezni soha.

Nagy hatást keltett a szónok.

Mikor aztán behozták egy magyar zászlót és a lelkesedés szünni nem akaró tetszés nyilvánulási között összebogoz-ták egy amerikai zászlóval, a lelkesedés mámoren ragadta el mind a jelenvol-takat.

A vendégek között voltak *Figyel-messy* és *Semsey* ezredesek is és mind a ketten lelkes óvációkban részesültek. Az ünnep folyamán beszélt még *Weltner* Ignác magyarul, míg *Cukor* Móric ha-tásos angol beszédben méltatta a nap jelentőségét.

A zászlóünnep nagy jelentőségű esemény az amerikai magyarokra nézve. Ma még beláthatatlan a nemzeti ünnep egész hordereje. Csak egy jellemző tü-netre akarunk rámutatni. A sajtónak az a része, a mely eddig a pánszláv iz-gatás hatása alatt állott, határozottan

a méh? Micsoda rideg csere ez! . . . Kiszökött a világból a költészet.

A parkozás igen szép és filigráns valami, de bizony nagyon élettelen élet. Pázsit, bokrok, fák nélkül! Mire jó ez? Diszes, de nem kiengesztelő.

Hiába keressük ezek őseit ima-könyvben, emlékkönyvben. Ezeknek a virágoknak talán nincsenek őseik sem. Ugyancsak zavarba jönne ma Tompa, ha ezekről akarna regélni.

Ezek a házasságtörés, csalások és vallástalanság korszakának virágai. Méltó kor méltó virága!

En hozzád menekülök, kedves me-zei virágom, a te tövedtől, a te szirmaid-tól, kelyhedtől nem riad el a madár.

Kedves, szép elmúlt kor szép virá-gai, titeket maga ápolgatott a leányka, kezeivel szabadított meg a gyomoktól, ábrándozva ápolt, öntözött, arra gondolva, hogy amire kivirultok, akkor lesz ő a szíve választottjának párja.

A virágápolásnak vége. A virágkul-tusz is csak ipar ma már és nem ártat-lan költői foglalkozás. Divatos virágaink mellett nem csoda, ha a zenében a ke-ringő, a költészetben a napihir-vers uralkodik: léhaságnak kifejezése is léha.

A rózsák, tulipánok ellen nem be-szélek; mert azok valóban szépek, hiszen a művelődésnek nem szabad haragban állni a széppel. Nem szólok a mai ker-tész-művészség szép termékei ellen; csak azt itélem el, ami nem emeli az izlést és megöli a jóság dajkáját, a patriarká-lizmust.

Régi, kedves virágok, ezért szállok én a védelmetekre most, amidőn már

nagyon parasztosnak tartanak titeket, amidőn nemzeti flórának hadat izent a külföldi csempészet.

Tökéletessük mi kertészetünket, de ne a nemzeti szellem rovására. Fej-lődjünk, de őrizzük meg faji sajátágun-kat. Fejezzük ki mindenben, hogy mi magyarok vagyunk és ne pusztítsuk el régi, kedves virágainkat drága külföldi gyomokért. Még kertészetünkben is legyünk magyarok. A régi rögtől való ok-talan elválás nem nagy beesület egy nemzetre nézve. Hiszen az vagyon írva, hogy mindezeket megpróbáljátok és ami jó, azt megtartsátok. Tehát ne dobjuk el azt, ami jó. Ha pedig valaki azt hinné, hogy ez csak egy kesergés az elfoszlott sujtás felett, az nagyon téved; mert nekünk nem szabad felületesen gondol-kozni hagyományainkról. Az európai kul-tura rovására máris sok áldozatot hoz-tunk.

Am tanulja és lesse el egy nemzet más nemzet mivelttségét; de tegyen úgy mint a méh: akárhány virágra repül, mégis csak mézet gyűjt. Repked ide s tova, de méh marad.

És mi? Mi repkedünk, de nem maradunk magyarok. Legyünk pedig következetesek még virágkultuszunk-ban is.

Magyar virág: magyar költészet.

Idegen virág, kozmopolita költé-szet . . .

Viritsatok, kedves honi virágaaim!

megváltoztatta felfogását, mert ők sem tudnak egészen elzárkózni a közvélemény általános felfogásától. A mai ünnep ugyanis eszökbé jutatta az amerikaiaknak a magyar szabadságharcot és azt a lelkes visszhangot, amelyet szabadságharcunk különösen Amerikába keltett. Természetesen lehetetlennek találják, hogy az önfeláldozó, lángoló szabadságszeretet hazájában a nem magyaroknak olyan zsarnokságban és elnyomásban volna részük, mint a pánszláv rágalmazók állítják.

A magyarok dolga már most, hogy tovább is ápolják a szolidaritás érzését, a mely ezzel az ünneppel oly fényesen megnyilatkozott és fáradhatatlan buzgalommal, erőteljes szervezkedéssel szembe szálljanak a pánszlávok izgatásaival.

A diákgyűlés elmarad.

Saját tudósítónktól.

Debrecen, szeptember 4.

A világ diákjainak e hó végén Budapesten tartott nagygyűlése és ezzel együtt a Debreceni kirándulás is — elmarad. Tegnap jelentek meg az utcákon a nemzetközi diákszövetség helyi vezetőségének francia nyelvű falragaszai s ma már hivatalos jelentés tudatja a világ egyetemi polgárainak elmaradását.

Szomorú, megszivlelésre érdemes irás. A magyar föld kitartott nemzetiségek örökös ármánya és gyalázkodása okozza a szép és nagyérdékű vendégjárás elmaradását. A nemzetiségi események tüntetésre készültek a magyar nemzeti állameszme ellen s a tapintatos rendezőség jobbnak látta a nagygyűlést Budapesten való megtartását más alkalomra halasztani.

A jelentést, melyet a Corda Fratres elnöksége adott ki, itt közöljük egész terjedelmében:

A Corda Fratres nemzetközi diákszövetség elnöksége és a III. nemzetközi diákkongresszus rendező bizottsága kollegiális tisztelettel értesíti a kongresszus iránt érdeklődő és az arra jelentkezett kartársakat a következőkről:

Az elnökségnek és a rendezőbizottságnak, amely a rendezés fáradságait az együtt töltendő kedves napok reményében a legnagyobb örömmel viselte, az utóbbi időben sajnálattal kellett újra és újra tapasztalni azt, hogy a kongresszusra jelentkezettek egy bizonyos töredékének a kongresszust a magyar államnak épen úgy, mint egyes szomszéd államoknak belügyeit érintő politikai és nemzetiségi viták és demonstrációk színhelyévé tenni eltekintett szándéka. Ily szándék megvalósítása csak a szövetséget dicsőítő társulat és bomlását előidézni alkalmas, a kongresszust magát pedig eredeti és kizárólagos céljától, főiskolai ifjúsági kérdések megbeszélésétől, nemesek eltéríteni, hanem ez az összejövetelet, amely a művelt világ ifjúságának szolidaritását feltüntetni lett volna hivatva, a béke nagyszerű ünnepe helyett a rut békétlenség és egyenetlenkedés színhelyévé tenné.

A magyar államban mindenkinek biztosított és szent szólásszabadság, amelyért annyit küzdött e nemzet, lehetetlenné teszi, hogy az illető urakat ismételtén nyilvánított szándékuk megvalósításától itt a helyszínén visszatartsuk. Tartozunk ebből a hangjegyből me gtanulhatja.

azonban úgy hazánknak, mint — épen egy nemzetközi kongresszus alkalmából — más államoknak is azzal, hogy alkalmat ne nyujtsunk ily, az egyetemes diákkegyesületek természetes céljával egyenes ellentétben álló vállalkozásoknak kivételére.

Ily körülmények közt érett megfontolás után kénytelen volt magát az alulírott elnökség és bizottság arra elhatározni, hogy az összes érdeklődőket és különösen a jelentkezteteket értesíti, hogy a Budapestre folyó évi szeptember hó végére összehívott III. nemzetközi diákkongresszus nem fog megtartatni.

Megragadjuk egyuttal az alkalmat, hogy a rokonszenvnek azonsok megnyilatkozásáért, amelylyel a rendezés folyamán a magyar diákság találkozott, baráti köszönetet mondjunk s a vendéglátás szerencsésjét magunknak egy másik alkalomra tartjuk fenn, a midőn a humanizmus nagy eszményébe összeolvadó egyetemes haladás szent érdekei szolgálatában osztatlan egyetértéssel dolgozhatunk. Nem zárkozhattunk el azon határozott és mély meggyőződésünk kifejezése elől, hogy a nemzetközi diákszövetségnek csak úgy van fényes jövője, ha a nemzeteket közösen érdeklő eszményi harmóniában találja meg létjogosultságának biztosítékait.

Budapest, 1902. évi augusztus hó 31. Dr. Ludvig Rudolf, a „Corda Fratres” nemzetközi diákszövetség elnöke. Dr. Szemenyei Kornél, a magyarországi osztály elnöke. Zsembery István, a rendező-bizottság elnöke.

Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: Tiborc.

(A fülemile-hangjegy.) Pusztul a költészet, hiába! Amióta a német alaposág tudományos szárazsággal még a rózsalevél ereit is felbontja, megvizsgálja — ragadós nagyvön a józanság nyavalyája.

Nemsokára megérjük, hogy az utolsó, költő a muzeumi mumiák közé kerül, mint avult régiség a kőkorszak előtt való időkben. És a fülemile is hiába buvik bokrok sűrűjébe, a tudósok törbe ejtik, göreső alá veszik torkát, csörét, nyelvét s milliomodrésznyi szálaeszkákra szedik szét. Aztán fonográfot csempésznek a lombok alá, meglopják, lekottázzák az utolsó fülemile dalát, magát a szürke lantost pedig kitömik szépen.

Sőt egy német könyvmoly mindezt már meg is cselekedte félig-meddig; kottába szedte a fülemile énekét.

Ime a német szerint így dalol a holdas nyári éjszakák bánatos madara:

Tyi, tyiu, tyiu, tyiu, krikk ksz, ksz,
Ksz, ksz, esrrr, tyi, tyi, tyi, tyi.
Hü, hü, hü, hü, tyi, tyiu, tyiu.
Kszrr, esi, esi, esi, esi, brrrr hitty.
Tyiut, tyiu, tyiu, tyiu,
Ksz, ksz, ksz, ksz.
Corr, corr, tyiu, tyiu, tyiu, tyi.
Krr, kr, kr, tyiu.
Ugy-e szép?

Aki még sohase hallott fülemile-dalt, ebből a hangjegyből me gtanulhatja.

Gondolom, ha a tudós ur kinyomatná ezt a kottát, a németek egy hét alatt négy kiadást elkaphatnának belőle.

(A szegedi papucsosok.) A papucs, mi tagadás benne, már régóta világcikk. Valamire csak szép virágok mellé pipogya karót tűz a gondviselés, a papucs tenyészik.

De azért mégis leghiresebb a szegedi papucs.

Debreceni béles, fonatos, miskolci kocsonya, somogyi bicska, tordai pogácsa, kozsvári káposzta meg — szegedi papucs.

Pompások is a szegedi tarka papucsock színes bársony virágaikkal, kopogó sarkukkal. Fehér bőr bélésükköl. Mikor a szegedi menyecske vagy lány végig kopog az utcán kacér papucsában s hosszú fonatu szép nagy hajában leng a pántlika, bizony nem csoda, ha veszködik utána a tízes legényfajta.

Mostanában pedig a szegedi papucsockat ismét nagy tisztesség érte. Messze, a sötét ősi Egyiptomból rendeltek szegedi papucsockat egész hájórakományjal.

No képzelem milyen kapós lesz a kandi jószág az egyiptomi benszülött — barna menyecskék közt.

Vérmes álmu nemzetgazdák valóságos meséket tudnak erről a legujabb kiviteli diadalunkról.

Annyi bizonyos, hogy rövid időn belül a szegedi papucs úgy elterjed majd Egyiptomban, hogy sűrűn fölkerül az egyiptomi fekete gavallérok feje fölé.

Azt azonban kötve hiszem, hogy annyit vigyenek ki a papucsból, hogy minékünk, jámbor férjeknek többé ne jutna belőle.

(Amerikai vessző — debreceni bot.)

Amerikából sok szőlővesszőt hoznak hazánkba. Debrecenbe is került elég a mienknél szívósabb venyigéből. Ezek közül val az a hatalmas példány, melyről ime itt zeng az ének. A zsenge amerikai hajtás a debreceni talajban éveken át annyira megizmosodott, hogy kivágták és — botot faragtak belőle.

Hauer Bercié, az Angol királynő fogadásáé volt a vessző, világos tehát, hogy övé a bot is.

De nem lesz sokáig az. Mert a remekbe faragott művet a gazdája elküldi az egyesült államok elnökének. Így kerül vissza ősz hazájába a debreceni föld táplálta amerikai vessző bot alakjában.

Csak aztán valahogy földre ne értsék odaát az elmés ajándékot... Mert hát — két vége van a botnak!

SZINHÁZ.

(A színházi műsor.) Gulyás Istvánnak a színházi-bizottság legutóbbi ülésén tett azzal az indítványával, hogy a színház műsorából prezent v intézkedésekkel ki kell irtani az erkölcstelen darabokat, részletesen foglalkozik a vidéki nagyobb városok sajtója. Mi erről a kérdésről annak idején elmondjuk nézeteinket; egyelőre csupán annak megemlítésére szoritkozunk, hogy lapársaink kivétel nélkül szükségesnek tartják a szigorú védekezést a fővárosi színházak izlésrontó, léha, értéktelen műsorának beözönlése ellen.

* Fedák Sára orfeum-énekesnő Nemrég Debrecen is a színpadon ünnepelte

a szertelenségeivel olesó hatásokban jeles Fedák Sárát, aki most egy szökkenéssel átvitte műsorát és tehetségét az orfeum deszkáira. Most a berlini Wintergartenben tánczol és mókázik idomított kutyuskákkal egy közös színpadon és óriási sikereket arat. Ez is azt bizonyítja, hogy a fővárosi elfajult izlés mennyire összehorontálta a valódi művészet s a brettli-mutatványok határmezsgyéit.

H I R E K.

N a p l ó.

- Szept. 7. A torna- és kerékpár egyet. orsz. ver. se nye.
- „ 8. Ugyanez. Második nap.
- „ 9. A főiskola összes tanszakainak ünnepes megnyitása.
- „ 14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.
- „ 15. Az ország keresk. kamaráinak kongresszusa.
- „ 16. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.
- „ 17. Kossuth-ünnep Debrecenben.
- „ 18. A Wesselényi-szobor leleplezése Zilahon.
- „ 19. Kossuth-ünnep Budapesten.
- „ 20. Francia újságírók látogatása Debrecenben.
- „ 25. A színházi évad megnyitása.
- „ 28. A tüzoltó-egylet 25 éves emlékünnepe.
- „ 29. Hajdumegye őszi közgyűlése.

Tüz a Bikában.

Saját tudósítóinktól.

Debrecen, szeptember 5.

Hosszab szünet után ismét tűz pusztított Debrecenben. A Bika szálló nagy, 25 öles istállója égett le tegnap délután eddig ismeretlen okból, de minden valószínűség szerint — bűnös gondatlanság következtében.

A tüzet öt óra után néhány percczel legelőször a legközelebbi szomszédságban, a József királyi herceg-utca 6-ik számú házában emeletén Baesó Dezső dr. ügyvéd ablakából vették észre. Rémülettel adták tovább a hírt az emberek és csakhamar utcáhoszatt szólt a ridó:

— Eg a Bika!

Lázás kíváncsisággal százsámra rohant a tömeg a veszedelem helyére s a tulzott veszedelem híre csakhamar talpra állította a fél várost.

A tűz eközben teljes erővel pusztított. Mire derék tüzoltóink Szikszay Gyula és Publik Ernő főparancsnokok vezetésével megérkeztek és mentéshez fogtak — már lángban állott az egész istálló tetőzete. A cseréppel fedett féltős épületet menteni lehetetlen volt s így minden erővel a tűz tovaterjedésének megakadályozásán fáradoztak.

Legnagyobb veszélyben a Kis Bika vendéglő volt. Bádognézet alatt lángot kapott a gerendázat, de szerencsére megmenthették a pusztulástól. Míg a tüzoltóság s a polgárságból alakult mükedvelő gárda, szolgálatkész kéményseprő segítségével oltotta a tüzet, addig a rendőrségnek a hatalmas tüzfalakkal gyült meg a baja. A beomlott gerendázat teljesen meglazított a magas falakat, melyek minden pillanatban beomlással fenyegettek. Hogy baj nem esett, lelkiismeretes rendőrségünket méltán illeti érette elismerés.

Az épületben a tűz keletkezésekor három fogadóbeli és két idegen ló volt, ezeket valamint a szerszámot és egyéb bennlevő tárgyakat még idejében meg-

mentették. Ugyanez sikerült megmenteni a közvetlen veszedelemben forgott kerti mulató színpadát is.

Hat órára teljesen lecsöndesedett a veszedelem zaja. Lassan-lassan üszökké vált az utolsó zsarátnok is; kopasz tüzfalak meredtek az ég felé s kormos gerendák, vizáztatta cserepek hirdették a lángok utját.

A tűz helyén ma délelőtt kilenc órákor lesz a hivatalos tüzrendészeti vizsgálat. Annyit azonban máris megállapítottak, hogy a tűz a Kis Bika tetőzetének tövében, az istálló padlásának utcai alsó sarkán keletkezett és hogy a padlás szobáiban az istálló jászlába. Szabót ma hallgatja ki a bűnügyi rendőrség.

A Bika szálló részvénytársaságot alig érinti érzékenyen az eset, mert a kár biztosítás révén megtérül.

A nagy füsttel égő széna hirtelen ellobbant lángjával együtt elszórt a kíváncsi tömeg.

De sokan mosolyogva emlékeznek meg arról a jámbor vérű mindenesről, a ki a tüzriadalom nagy lármája közt is nyugodtan fűrészelte tovább a fát a félszer alatt.

*

A beomlással fenyegető tüzfalakat a késő esti órákban a tüzoltóság lerombolta, hogy ekkép az esetleges veszedelemnek elejét vegye. Ugyanakkor egy kisebb baleset is történt a feckendők leszerelésénél.

Az egyik gépnél babrálgatva, egy ismeretlen segíteni vágyó siheder oly szerencsétlenül nyult a feckendőhöz, hogy a jobb keze középső ujját a nehéz súlytól lecsapta. A vérző sebet Derékassy István dr. kötözte be a helyszínen.

* Láng Lajos Debrecenben.

Szavay Gyula, a kamara titkára ma este felutazik Budapestre, hogy ott személyesen megbeszélje Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter Debrecenbe jövetelének idejét és részleteit. A miniszter minden valószínűség szerint e hónap 14-én érkezik ide s másfél napot tölt Debrecenben. Láng miniszter kíséretében lesz gróf Wickenburg államtitkár, Vértesy Kálmán miniszteri tanácsos, Hollán Sándor titkár és a kereskedelmi kamarai ügyek osztályának egyik képviselője.

* Csinosítják a városházát. A városháza külső falait pár nap óta építő-oszlopok övezik, melyeknek hidjain erős a sürgölődés. Csinosítják a városháza mind a négy oldalát, de különösen a homlokzatát. A közeledő nagy vendégjárás előjele ez a készség. Vajjon nem lehetne-e az állványok elhordásakor egy pár szekérral többet rendelni a városháza elé s azokra suttomban, de minél gyorsabban fölrakni a piac-utcai kofabódékat is? A város hiába állít majd fehérruhás leánysort és zászló-falánkszót Debrecen e disztelen bibiresókjai elé; legjobb lenne azokat hamarosan szétosztani a szegény emberek közt — tüzelőnek.

* A m. á. v. debreceni üzletvezető-sége. A városi tanács tegnap elhatározta, hogy Simonffy polgármester vezetésével mellett nagy küldöttséget meneszt Láng Lajos miniszterhez, hogy a tervbe vett

vasuti igazgatóságok felállításánál Debrecen ne mellőzze. Mi már egyszer teljesen illetékes helyről kapott értesülés alapján megcáfoltuk, hogy az üzletvezető-ségek feloszlata nincsen napirenden a kereskedelmi miniszteriumban. Kérdéssel fordultunk ma a legilletékesebb helyre ebben az ügyben, ahonnan ez a távirati választ kaptuk:

Budapest, szeptember 4. A Szabadság megnyugtathatja Debrecen város közönségét: szó sincs arról, hogy Debrecen elveszítse az üzletvezető-séget. Ez idő szerint biztossithatom, hogy a vasuti miniszterium s új igazgatósági székhelyek felállítása nem aktuális.

* A vármegye őszi közgyűlése. Hajdúvármegye őszi közgyűlése e hó 29-én lesz. Erre a napra tüzték ki tegnap a közgyűlést a melynek igen sok fontos tárgya lesz. A közgyűlés tárgysorozatát, Puky Gyula főispán elnöke alatt, a f. hó 13-án tartandó állandó választmányi ülésen készítik elő.

* Nem lesz lovas-tiszti tanfolyam. Ma híre járt, hogy a debreceni lovas-tiszti tanfolyam október elsején nem nyílik meg Debrecenben. Katonai körökből erre azt az értesítést kapuk, hogy igenis az ekvitációt a katonai hatóság Debrecenből Vácra helyezte át. Ennek az az oka elsősorban, hogy nincs megfelelő lovagló iskola, a tiszti tanfolyam eddig is a legénység lovardáját volt kénytelen használni s e miatt esik el Debrecen az ekvitációtól.

* Kirándulás Máramarosba. A szeptember 14-iki kamarai székházavató vendégei — mint több ízben jeleztük — Kirándulnak a harmadik napon 17-én Máramarosszigetre. — A kirándulásnak már sorrendjét is elkészítette a rendezőség a következőkben: A vendégek 17-én délután 5 órákor, gyorsvonattal érkeznek Szigetre. Ünnepélyes fogadtatás után a várost tekintik meg, majd a színházi díszelőadást hallgatják végig. Előadás után ismerkedés a Korona éttermében. Másnap reggel a szlatinai sóbányák megtekintése, azután átrándulás Kamarára a sórló malmok és fűrészteleprez. Kamarán a kereskedelmi társulat villásreggelivel vendégeli meg a társaságot. — Onnan kirándulás az Erdészvölgybe, visszafelé a boesköi Klotild vegygyár megtekintése. Egy órákor bankett a Koronában. Gondoskodva lesz arról, hogy a kik ebéd után ki akarnának rándulni Rónaszékre az Apaffy-bányát megnézni, ezt a kirándulást is megteheszék. Eddig 54 jelentkező van, de valószínű, hogy többen lesznek a kirándulók, a kik között hölgyek is vannak. A kirándulókat a város látja vendégül.

* A főváros magyarsága. Az ország vidéki sajtójának összes előkelő lapjai Szegeden, Nagyváradon, Aradon, Kolozsvárt stb. külön cikkekben lelkesen esatlakoznak ahhoz a mozgalomhoz, melyet lapunk augusztus 31-iki számában a főváros idegen szelleme ellen megindítottunk. Méltatják és helyeslik harcikiáltásunkat és velünk együtt sürgősnek tartják, hogy a főváros kozmopolitizálásával szemben az egészséges nemzeti önértetű vidéki nagy városok állást foglaljanak s szövetkezzenek. Most megerősíti a fővárosról megírt véleményünket báró Bánffy

Dezső is, aki folytatja a magyar nemzeti állam kiépítéséről közölt tanulmányát és az ország szívéből a többi közt ezeket írja:

Ha végig megyünk a főváros utcáin, az összes üzletek felett álló nevek legnagyobb része idegen hangzású. A kirakatok feliratai, a hol nem németek, legalább is kétnyelvűek s ha végig sétálunk a jártabb főutca járdáin, az elhangzó beszédek nem nagyobbik része magyar, sőt némely részében a fővárosnak egyáltalában nem is magyar. Volt alkalmunk e nyár folyamán megfordulni a svábhgyi nyaralók környékén, nem egyszer különösen a reggeli és esteli órákban volt alkalmunk a fogaskerekű vasutat is igénybe venni. Mit észleltünk? Azt, hogy épen az az elem, mely mint vagyonos középosztály, mint értelmiség hivatva volna a magyar nemzeti jelleget külsőségekben is feltüntetni, a maga bizalmas kényelmében nem magyarul cseveg. Vajjon egy idegen — ki fővárosunk érdekességeit megtekinteni jön — ily körülmények között feltalálja-e itt az egységes magyar nemzeti állam nemzeti büszkeségére méltó magyar fővárost, vajjon elhiszi-e, hogy ilyen fociából kisugárzó nemzeti erő képes leendő az egységes magyar nemzeti állam megalkotására eredménnyel közreműködni?

* **Egy nagy láda iratai.** Debrecen félmilión kölesönének elszámolásával sehogy sem volt megelégedve a miniszter. Leirt hát Debrecenre hogy a tanács minden erre az ügyre vonatkozó iratot, részletes, tételes kimutatással küldjön fel a minisztériumba. Mikor a miniszter rendelete megjött, volt is nagy felfordulás a városházán s a fővárosi lapokban ugyancsak meghurcolták, méltatlanul megtámadták a tanácsot, hogy nagyon könnyelműen bánt el a félmiliónköléssel. Természetesen a hűtlen gazdálkodásról szóló híresztelés csak rágalom volt. Ezt bizonyítandó a városi tanács össze is kerestetett a levéltárban, egyes hivatalokban minden ez ügyre vonatkozó iratot s most szépen elrendezve s egy ládába gondosan becsomagolva felküldik a miniszterhez, aki nem csuda ha a mai panamás világban töviről-hegyire szereti tudni a félmilión forintos sorsát és aki legalább most már megtudja azt is, hogy Debrecen tanácsának rendben van a szénája.

* **Önkéntes iskola Debrecenben.** Tudvalevőleg Debrecen városi közgyűlése 42,000 korona kölcsönt szavazott meg önkéntes iskola építésére. Az önkéntes iskola tervei el is készültek s azokat jóvá is hagyta a hadtestparancsnokság. A városi tanács tegnap utasította a városi mérnöki hivatalt, hogy a jóvágyott tervek szerint az iskola építésére az árlejtést hirdesse meg.

* **Thaly Kálmán Nyitra.** Thaly Kálmán, Debrecen első kerületének országgyűlési képviselője jelenleg mint gróf Esterházy János vendége Nyitra-Ujlakon tartózkodik. Thaly Kálmán hosszabb ideig szándékozik a nyitraujlaki főúri kastélyba maradni, amelynek levéltárában tanulmányozni fogja a szabadságharc dicső emlékezetű vértanúja, Jesze-

nák báró és Kossuth Lajos közti levelezést. A nyitra-ujlaki gazdag családi levéltárnak sok becses és nagyérdekű okirata fog e kutatás eredménye gyanánt napfényre kerülni és a tudomány köszönettel adózhat mind Thaly Kálmánnak újabb fáradozásáért, mind Esterházy János grófnak ama készségeért, amelylyel családi levéltárának dus anyagát a tudós rendelkezésére bocsátotta.

* **Ez a ház eladó.** A debreceni ingatlanok roppant ingó állapotba kerülhettek, mert alig van utca, melynek házain sűrűn ne sötétlenék az a felírás, hogy: *Ez a ház eladó.* Tudósítónk *Száznyolcvanöt* olyan házat olvasott össze, melynek kapuján ott fityeg a szomorú jelentőségű tábla. Hát még mennyi lehet ama házak száma, melyeknek eladását nem hirdetik a kapun! Pedig az építkezés nem oly rohamos Debrecenben, hogy a házak értékesítése gyors eladásra sűrgetné a tulajdonost. Valószínű tehát, hogy súlyosabb gazdasági válság gyászjelentése az a sok hirdetés a kapukon, hogy: *Ez a ház eladó.*

* **A közigazgatási tanfolyam megnyitása.** A debreceni közigazgatási tanfolyam idei tanévét tegnap nyitották meg a szokásos ünnepségekkel a vármegye székháza dísztermében. A megnyitáson jelen voltak *Veszprémy Zoltán* megyei főjegyző, a tanfolyam igazgatója, *Bartha Béla* dr. jogtanár, *dr. Ceglédy Mihály* vármegyei t. főügyész, *Dávidházy Sándor*, *Eisenmann Oszkár* pénzügyigazgató helyettes, *Kozma László* orsz. tanító árva-házi igazgató, *Tóth Aurél*, *Oláh Imre* állami anyakönyvvezető, mint a tanfolyam előadó. *Veszprémy Zoltán* szép beszédben üdvözölte a tanári-kart, megköszönve azt a lelkiismeretes munkásságot, melyet a múlt évben kifejtettek s kérte az előadókat, hogy terjesszék ki buzgalmukat a mostani tanévre is, melynek 92 hallgatója lesz. Ezután a szép számban jelenlevő tanfolyami hallgatókat buzdította kitartó munkásságra, kérve őket, hogy használják fel az időt, miután egy év alatt ugyis óriási tananyagot kell feldolgozniok. Ezután a tanfolyam előadásai a vármegye háza nagytermében meg is kezdődtek s már tegnap délután a tanórákat rendszeresen meg is tartották.

* **A temető titka.** Vannak emberek, akik nem tagadják meg magukat még a halottak országában sem s botránnyal zavarják meg a temető kegyeletet áhító esődjét. Virágos jókedvükkel s botránnyos cselekedetükkel így szentségtelenítették meg *Rövid Imre* kóbor cigánylegény és *Peko Mari* rozsz híru leány a helybeli temetők egyikét tegnap délután. A temetőőr azonban átadta a két csavargót a rendőrségnek, a melynek a két *falú rossza* hamis nevet mondott be s azt állították hogy ők *Horváth Imre* és *Kemezi Mária* házastársak. Mindkettőjüket eltoloncolták a város területéről.

* **A homok-utcaiak kérése.** A városi tanácshoz beadvány érkezett tegnap a homok-utcai polgároktól. Jobb járdát és használhatóbb közutat kérnek a városi tanácstól, mely minden valószínűség szerint már legközelebbi ülésén teljesíti is a méltányos kérélemzők kívánalmát.

* **Az öngyilkos temetése.** Tegnap délután helyezték örök nyugalomra a tragikus véget ért *Magyar Józsefet*, a ki nek temetésén igen sokan voltak jelen. A nagy néptömeget ugyan inkább a kiváncsiság csalta oda a szerencsétlen sorsu ember koporsója mellé; de mindamellett igen, nagy volt a részvét a két kis árva

iránt, a kik szegényes ruhácskájukban sirdogáltak édes apjuk egyszerű ravatalánál.

* **Halálozás.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap csak egy halálozási esetet jelentettek be. Meghalt pedig *Magyar József* ág. ev. 46 éves, aki — öngyilkosságot követett el E napon tehát Debrecennek más halottja nem volt.

* **Lakást keresek.** Azonnal elfoglyható szép 3—4 szobás lakást keresek oly földszintes uri házban, melynek kertes udvara van. Ajánlatokat a *Szabadság* kiadóhivatalába kérek.

x **A magyar dal és a zene társaságát** a Dréher söresarnokban naponta nagy közönség hallgatja, óriási tetszést keltenek s minden énekszámot hatalmasan megtapsolnak. Belépti-díj nincs.

x **Gyógyszerész gyakornokul** felvétetik egy 6 gymnasiumot végzett fiatal ember Ajánlatokat elfogad: **dr. Róthschnech V.** Emil gyógyszerész az „Arany egyszaru“-hoz Debrecenben, Kossuth-utca.

x **Férfi-, fiu- és gyermek-kalapok** legnagyobb raktára Debrecenben **Feketi János** uri divat és kalap-üzletében (Fő-tér, Kis-templom mellett) nálam vásárolt kalapok budapesti műhelyemben jutányos áron alakíttatnak, valamint a nálam vásárolt cilinderek díjtalanul vasaltatnak.

MŰVÉSZET.

Beiratkozás a Zenedén.

A zenedében az idén a 41-ik tanév nyílik meg. A zenede tanrendszerét négy év előtt teljesen átalakították, úgy hogy most a budapesti zeneakadémia szervezetébe szorosan beilleszkedik. A zene gyakorlati tanításával egyidejűleg az elméletet is megfelelő mértékben adják elő s így az új rendszer időmegtakarítást és gyorsabb haladást biztosít.

Előzetes zeneismerettel bíró növendék — ha újonnan iratkozik be, felvételi vizsgája alapján soroztatik a megfelelő osztályba.

A zenede tanfolyamai: a) Segéd-tanszakok: zeneelmélet, összhangzattan; b) fő-tanszakok: énektanszak 6 osztálylyal; zongoratanaszak 2—2 előkészítő, 6—6 közép és 2—2 kiművelési osztálylyal, elkülönítve fiúk s lányok részére; hegedűtanszak 8 osztálylyal; gordonkatanaszak 6 osztálylyal, gordonkatanaszak 3 osztálylyal. c) Mellék-tanszakok: szavalat, női- és egyes énekkar, kamarazene, zenetörténet.

A díjak: beiratási-díj szeptember 15-ig 4 korona, azontul 6 korona. A fő-tanszakok tandíja: énektanszakban 32 korona, a zongora és hegedű előkészítő és középosztályáiban 60 kor; a kiművelési osztályban 80; gordonka-tanszak 60 korona. Ezenkívül mellék-tandíj fejében 4 korona.

A gordon- és fuvóhangszerek tanítása díjmentes, csupán 4 korona beiratási díjat fizet a növendék. A segéd-tanszak hallgatása s a mel-

léktanfolyamra való beiratkozás teljesen díjmentes.

A beiratás és felvétel szeptember 7-től 10-ig 11—1 óra között tart a zenede helyiségében.

TANÜGY.

Felhívás az iparosokhoz. A debreceni alsófoku iparostanuló iskolába az 1902—1903-ik iskolai évre, a beiratásokat e hó 8, 9 és 10-ik napján esti 6—8 óráig fogják az iskola csapó-utcai helyiségében (Baresay-ház) megtartani. Miután a rendszer tanítás már e hónap 15-én kezdetét veszti, az igazgatóság felhívja a tanuló-tartó mestereket, hogy mind régi, mind újonnan szerződött tanulóiakat a fent kitett idő alatt multhatatlanul irassák be.

Az ev. ref. elemi iskolák megnyitása. A nagy- és kistemplomban e hónap 6-án szombaton reggel 8 órakor istentisztelet lesz az ev. ref. elemi iskolák ünnepélyes megnyitása végett. Az iskolaszéki elnökség erre az ünnepségre meghívja a presbitérium tagjait, a szülőket és a közönséget.

TÁVIRATOK.

Ködobás Jenő királyi hercege.

Bécs, szept. 4. (*Saját tudósítónk távirata.*) Midőn Jenő királyi herceg a brunceki hadgyakorlatokra érkezett, az állomás közelében a hercegi kocs ablakán át nagy ködarab zuhant be. Sebesülés nem történt. A merénylet nyomozzák.

A kiegyezés.

Bécs, szept. 4. (*Saját tudósítónk távirata.*) Ma délután osztrák minisztertanács volt, melynek egyetlen tárgya a budapesti kiegyezési tárgyalások megbeszélése volt. Osztrák részről is az a törekvés nyilvánul, hogy a tárgyalásokat most befejezzék. Ha azonban ez a vitás pontok sokasága miatt nem sikerülne, az esetben a befejező konferencia Bécsben lesz.

A zágrábi zendülés.

Zágráb, szeptember 4. (*Saját tudósítónktól.*) A város egészen nyugodt. Minthogy az éjjel újabb rendzavarások nem fordultak elő, a katonaságot a megszállt pontokról visszavonták. A rend fenntartásáról megint a városi rendőrség gondoskodik. A csendőrséget is visszahívták. Ma délben a szerb bankot ismét fél század gyalogság szállta meg. Néhány idegen lapnak az a jelentése, hogy *Károlyvárosban, Vinkovcén, Petrintában, Goszpicban és Nagy-Goricában* is voltak szerbellenes kihágások, a mint hivatalos forrásból jelentik, helytelen. A bán a mai nap folyamán érkezik meg.

Keleti Gusztáv temetése.

Budapest, szeptember 4. (*Saját tudósítónktól.*) A szerencsétlenül elhunyt Keleti festőművészt délután fél négykor temették a mintarajziskola előcsarnokából. Nagy részvét kísérte utolsó útjára a megboldogultat, koporsóját koszorúk halmaza borította. Elöl a gyászmenetben a

megboldogult érdemeit vitték. Képviselve volt a végtisztességen az akadémia, a *Kistaludy* társaság, a mintarajziskola a képzőművészeti társulat, a Nemzeti Szalon, az írói és művészvilág.

Kecskeméthy üldözése.

Budapest, szept. 4. (*Saját tudósítónk távirata.*) A főváros tanácsa ma kijelentette, hogy Kecskeméthy kézre kerítése érdekében a rendőrség összes kiadásait megtéríti, minélfogva a rendőrség a legmesszebb menő intézkedéseket megtette Kecskeméthy kinyomozására.

Vasuti baleset.

Hnszt, szept. 4. (*Saját tudósítónk távirata.*) Az a hír, hogy itt vasuti összeütközés folytán szerencsétlenség történt, nem felel meg a valóságnak. Mindössze az történt, hogy a m.-szigeti vonat ma egy lovat elütött. E miatt a vonat nyílt pályán megállt és késéssel ment tovább.

Az Árpád hajó sorsa.

Fiume, szeptember 4. (*Saját tudósítónktól.*) Az *Árpád* gőzhajó segítség nélkül magától került le a zátonyról. Sérülése jelentéktelen. A hajó *Tangerba* és onnan *Gibraltárba* megy.

A Pelée ismét kitört.

New-York, szept. 4. A *New-York Herald*-nak jelentik *St.-Thomasból*: *Morne Rouge-t* a *Pelée*-hegy kitörése forró vízzel és pizsokkal árasztotta el. *Ajoupa-Bouilont* a folyó szennyes árja és a legördülő kövek elpusztították. A kitörés alatt a tenger iszonyuan haborgott. Egy árhullám az egész part mentén hullámozott. *Le Carbetben* sok ember vesztette életét az árban. A kitörés után a sziget keleti végén egy mérföldnél hosszabb terület a tengerbe süllyedt. *Grande Riviera* helység *Martinique* szigetén szintén elpusztult. A francia kormány a sziget északi részéről *Lorraine* és *Le Carbet* között ki akarja telepíteni a lakosságot. A legutóbbi kitörés alkalmával lejátszódtó rémes jelenetek ismétlődnek. A hőmérséklet szinte elviselhetetlen a szigeten.

Orosz-német ölelkezés.

Posen, szept. 4. *Vilmos* császár a tartományi muzeumban rendezett díszlakomán az orosz cárra mondott pohárköszöntőjében melegen üdvözölte *Csertkov* főkozmányzót és az orosz küldöttségeket és örömeinek adott kifejezést azon, hogy ma itt megjelentek. Felszólította a jelenlévőket, hogy vele a Németországgal hű fegyverbarátságot tartó orosz hadsereg legfőbb hadurára, *Miklós* cárra ürtsék poharukat.

A francia hajóraj csökkenése.

Páris, szeptember 4. *Pelletan* haditengerészeti miniszter tudomására adta a földköz tengeri hajóraj új parancsnokának, hogy a költségvetési viszonyokra való tekintettel a pénzügyminiszter kívánságára takarékosági intézkedéseket fog tenni és különösen a földközi-tengeri hajóraj tényleges létszámát csökkenteni fogja ugyanolyan arányban, mint az északi hajórajt. A páncéloshajók legénységének számát 150—150 emberrel fogja csökkenteni. A nevezett lap felszólal ez ellen az intézkedés ellen.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 4. (*Saját tudósítónk távirata.*) Déli zárlat. Buzakinát és vételkedv mérsékelt, Kedvező irányzat mellett 34,000 métermázsa került forgalomba, 2 és fél fillértől 5 fillérig drágább áron. — Egyéb gabonaneműek kedvezők, árpa lanyha. — Idő szép.

Buza októberre	6:78—79.
„ áprilisra	7:06—07.
Rozs októberre	6:03—04.
„ áprilisra	6:20—21.
Zab októberre	5:46—47.
„ áprilisra	5:77—78.
Tengeri szeptemberre	5:37—38.
„ májusra	5:38—39.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Gondatlan anya.** Alföldi Antalné szegény mosónőnek 5 gyermeke van, kik közül a legnagyobb 9 éves. Ez évi febr. 28-án mig ő a padláson volt a legkisebb gyereke, Lajos felmászott az asztalra és onnan az ablakba jutva megitta az ott lévő marólugot. A gyermek aztán meghalt. Tegnap állott a királyi törvényszék előtt Alföldiné emberölés vétségével vádolva. Egy tanut hallgattak ki, de ez a vallomás is vádlottra volt kedvező. A törvényszéki orvos, valamint a királyi alügyész meghallgatása után a királyi törvényszék Alföldi Antalné gondatlanságból okozott emberölés vétségért egy napi fogházra ítélte. Az ítéletben ugy a királyi ügyész, mint a vádlott megnyugodott.

§ **Furfangos földműves** *Lakatos* Lászlónak a téglási öregkertben volt egy nyilas szőlője. Ezt a szőlőt eladta két bököni gazdaembernek. Mikor aztán a testvérei is előálltak az ő részükkel, elhallgatta az eladást. Így aztán eladták megegyeszer a testvérek a szőlőt *Bari* Mihálynak. Így keletkezett az a polgári per, melynek a tegnapi megtartott főtárgyalás volt a folytatása, hol *Lakatos* közokirathamisításért állott a kir. törvényszék előtt. A vádлотt a királyi törvényszék 3 hónapi fogházra ítélte. A királyi ügyész súlyosbításért, a vádlott pedig a büntetés enyhítése végett felebezett.

§ **Szeptemberi tárgyalások.** A törvényszéken szeptemberben hét esküdtbíróági tárgyalás lesz. És pedig:

Szeptember 15-én: *Hrabovszky* István — sajtó útján elkövetett rágalmazás miatt.

17-én: *Birle* Emil — sajtó útján elkövetett rágalmazás miatt.

18-án: *Oláh* Sándor és társai — több rendbeli rablás büntette miatt.

24-én: *Nyisztor* Imre és társai — halált okozott súlyos testisértés büntette miatt.

26-án: *Balogh* Lizi — rablás bűntettének kísérlete.

27-én: *Csizmadia* Gábor — gyilkosság kísérletének büntette miatt.

A tárgyalások minden napon reggel 9 órakor kezdődnek.

KÖZGAZDASÁG.

Korcsmai borforgalmunk.

— szept. 4.

Az elmúlt éveket tekintve, városunk korcsmai borforgalma, a helyi termékek fogyasztásánál nincsen arányban a mostani nagy fogyasztó közönséggel. Ha figyelemmel kísérjük, tapasztalni fogjuk, hogy ennek oka a vidéki nagy behozatal, különösen a Duna melletti városokból p. o. Paksról évente csaknem 20.000 liter bor kerül fogyasztás alá Debreczenben. E borokat izlélve az olasz borokhoz hasonlítanak s magas szesz tartalmuk mellett sinesennek oly kellemes ízű italok, miut a mi határunk és közeli vidéken gondos kezeléssel termelt alacsonyabb szesz tartalmu borok, így tehát a behozatalnál a verseny az árak olcsóságában rejlik, jóllehet azok szállítási költségeinek többiével.

Nem tudom, nem ösmerem azokat a szerencsés paksi termelőket, a kik bort szállítanak hozzánk s így felettük bírálatot sem mondhatok, csak fel akarom hívni városunk martinkai és sámsoni kertti szőlőbirtokosait, hogy saját érdekeik megvédése céljából telepenként, illetve kertenként tömörülve egy bizonyos helyen és időben rendezzenek borkóstolást s hívják meg egy közeli vidéki, mint a helybeli jobb forgalmu üzletek tulajdonosait. Továbbá tömörülve tartsanak értekezletet az olasz bor mostani olcsó vámmelletti behozatalának megszüntetése tárgyában s határozatukat az ország nagyobb városaiiban levő szőlőbirtokosoknak, kerteknek, hegyközségi előjáróknak megküldve hívják fel figyelmüket a hasonló szellemű támogatásra, mert csak az országos mozgalom vezethet sikerre. Ezeket pedig mind azért mondom, mivel Debreczenben is az olasz borból közvetve, más vidékről szállítva, legtöbb esetben magyar borainkkal vegyítve, évente tetemes mennyiség kerül fogyasztás alá, vidékünk martinkai és sámsoni egészséges összetételű borainak rovására.

Szondy Lajos.

Regénycsarnok.

E s ő.

4.

A Szabadság számára írta: *Dombay Hugó*
(Folytatás.)

S a tanító csakugyan átjött, csurom vízesen ugyan, de különben jó kedvvel, vidámsággal.

Leültünk. A ki a preferánst ismeri, tudja, hogy az szörnyen szelid szórakozás, melyen birtokokat nyerni vagy veszteni, merő lehetetlenség, föltéve, hogy ezres bankókkal nem helyettesítik a színek és ütések szokásszerűtli filléres értékeit. Talán épp ez az oka, hogy a filléres rendszer miatt lenéznek és „kocsisjátéknak” mondják a hivatásos uri kártyások, az ördög bibliájának fölkeant apostolai; habár bizonyos, hogy a kocsit nem lehet rajta elveszteni.

A tanító osztott és a szeme szikrázott a gyönyörűségtől. Igazi élvezet volt látni a keze ügyességét és biztosságát. Minden kézmozdulata egy rég óta gyakorolt, bevégzett művészet tanúsítása volt. Többnyire nyert, hiszen alaposan értette a mesterségét. Egyszer azonban

mégis nagy meglepetés érte, mely olyan riadalmat okozott, hogy az egész ház rengett a kacagástól.

A hívás sora éppen rajta volt. Nem is gondolkozott sohá, hanem egy nagy eszmétől elkapatva, megragadta a makk hetest és büszkén tette oda első kihívásul. Ezt a hitvány kártyát csak meg kell ütnünk mindenképen!

A szobában mély csönd volt, csak a legyek zümmögtek és Pista sugdosott halkán egy sarokban Ilonkával.

Rajtam levén a sor, én a makkok teljes és végtelen hiányában a tőkászt tettem a hetesre a mély, de baljóslatu csöndességben.

Lassu Feri, a háziur, végig futott szemével a kártyáin, azután csodálkozva nézett rám, mintha azt akarná kérdezni:

— Elment a sütni valód? Nem látod, hogy makkot hívnak?

Beszélni nem volt szabad, hát csak felhúztam a vállaimat, a mi azt jelentette süket nyelven, hogy a mohácsi vész óta nem láttam makkot teljes életemben.

Erre Feri arca előbb halavány lett, azután nyomban piros, mint a főtt rák és reszkető kézzel megragadva egy kártyát, szinte félelmes csöndben — tette a zöldszt az én tőkdisznómhoz.

Egy pillanatig mindannyian mereven néztük a három kártyát, azután mind ketten a tanítót, aki düleedt szemmel bámult az eredményre. De Feri nem bírta tovább, ki rugta maga alól a széket és a pamlagra vetette magát mód nélkül való nevéttében.

Én fölemeltem a talont; hátha ott rekedt valami makkféle véletlenül? Két piros feküdt ott, makknak semmi nyoma! És ő, a nyolez makk, a minden néven nevezhető makkok teljhatalma és korlátlan ura, kizárólagos tulajdonosa a makkhetest vágja ki *betliben*, hogy azt üssük el föltétlenül, minden áron! . . .

A tanító elszédült, majd a homlokára csapott. Most látta csak, hogy hiszen minden, a mi a világon csak makk, ott éktelenkedik a kezében és ő még a a mienkre áhitozott!

— Én márha . . . — szölt lemondással, hogy mégis némi enyhe mentséget adja szórakozottságának; azzal némán vissza hanyatlott. Meg volt semmissülve.

Az ezt követő riadalt lehetetlen méltón esetelni. A zajban még Feri szunyókáló vadász-kutyája is ugatásba kezdett, mintha a dolog fölött ő is szörnyülködne.

(Folyt. köv.)

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: *Jablonezay Kálmán.*

(Folytatás.)

58

X.

P á r d u c.

— Ki tudja hol lehet, hova vitte az a csábos démon . . . Talán már nincs is az élők között szegény jó pajtásom, vagy valamelyik börtön fenekén szenved.

Igy gondolkozott Tardos midőn az uteza torkolat felől mely a vonathoz vezetett, nagy lárma hallatszott.

— Fogjátok meg! Üssétek agyon! — ordítá a tömeg.

Tardos figyelmét a zaj felé irányította.

A kergető tömeg előtt egy foszlányokká szagatott ruhája szerezesen futott egyenesen az állomás felé.

Tardos felösmerte Babillt.

Elébe sietett tehát és párdueával közvetlen közelébe érve, megragadta az örülten hadonászót.

— Babill! — kiáltá Tardos — én vagyok.

Az agyon kergetett szerezesen oda rogyott a Tardos karjaiba.

A Párduc fogcsikorgatva fordult a támadó emberek felé, mintha azt akarta volna mondani: jó lesz nem közeledni az én barátaimhoz, mert fogaimmal tépem szét a bántalmazót!

Az emberek meg is értették ezt a figyelmeztetést, mert bizony bántatlanul hagyták a két barátot az állomás váró termébe eltávozni.

— De hát hogy kerültél ilyen öszsze tépve vissza a szép grófnődtől? — kérde Tardos.

— Majd elmondom jó uram! — nyögé Babill, csak előbb ezektől a fehér üldözőktől ments meg.

— Nem ölted meg Creát? — kérde szigoruan a szemeközze nézve Babillnak Tardos.

— Nem uram! De akartam . . .

— Így talán meg menthetlek, — mondá halk hangon Tardos, mintha magában beszélne . . .

E közben hallatszott a második esengetés a vonat induláshoz.

(Folyt. köv.)

Pályázati hirdetés.

A „Takarék és Hitelintézet” zálogházában üresedésben levő

zálogóri állásra

pályázat nyitattik.

Az említett állással járó évi fizetés 2000 — azaz Kétezer korona, mely havonként egyenlő részletekben előre fizetetik.

Köteles a megválasztandó egyén biztosítékként 4000 — azaz Négyezer koronát készpénzben, vagy elfogadható értékpapirban a hivatalba lépéskor az intézetről letenni.

A nyugdíj intézet kötelezett tagja. Tartozik állását legkésőbb **1. évi október 1-én elfoglalni.**

Kérvények folyó hó 12-ig a vezérigazgatóhoz a hivatalos órák alatt adandók be.

Debrecen, 1902 szeptember 2.

Az igazgatóság.

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető

A POZSONYI KIÁLLITÁSI SORSJÁTÉKON.

Huzás visszavonhatatlanul szeptember 21-én.

== Sorsjegyek mindenütt kaphatók. ==

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

KIALLITÁSI SORSJEGY IRODA

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50,000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

50 fillérért 50.000 korona.

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van kivatva.

Csapó-utca 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan csinnal és lehető olcsó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat is és ezeknek nemesak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

A papir gyári árban számítottik.
Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.
Hirdetések a „SZABADSÁG” című politikai napilapban a legolcsóbban számítva közvételnek.

Telefon 275.